

יוס המזרע

ביום 2.12.1970 נערך בבית־דגן המפגש השנתי שכבר הפך למסורת — „יום המזרע“. חלקו הראשון של המפגש הוקדש להרצאות בענייני טיפוח והשבחה, עידכון הידע המקצועי וחילופי־מידע על הנעשה בארץ ובחו"ל בשטח ההורעה.

משה היימן („און“) דיבר על תפקידו של המזריע בטיפוח. הוא הצביע על החשיבות שבהכוונה נכונה של ההזרעות ועל חלקו הפעיל של המזריע בהתקדמותו הגנטית של עדר־החלב הישראלי־פריזי. צמר צום מירווח־הזמן בין הדורות מתאפשר על ידי עיבוד סטאטיסטי של נתוני־הנובה חלקיים של מבכירות צעירות בעזרת המחשב ומהימנות מיתאמים (קור־לציות) לחיזוי מוקדם של הנובה שנתיות. כדי להמשיך במסע ההתקדמות יהיה עלינו להזריע 50% מהפרות בפרים צעירים ולבסס את מבחן־הצאצאים על 50 מבכירות לפחות.

75% מהבשר הטרי המשוק בארץ בא מעדר־החלב ובעית השימוש בפרים מגזעי־בשר (שרולה) אינה יורדת מסדר היום. כמובן שאין חידוש בחתירה לשיפור העטין. לנוחות החליבה, בד בבד עם עליית תנובת החלב ותכולת השומן והחלבון שבו.

ד"ר נתן אילון מסר על ניסויים הנעשים במכון הווטרינרי בבית־דגן בענין ריכוז התיחמויות בבקר על ידי טיפולים. ניסויים בנושא זה עם כבשים נמשכים כבר 13 שנים והגיעו לתוצאות טובות. הבסיס ל־עבודה זו הוא שליטה על המחזור המיני של הפרה. המושגת בשיטות שונות, אך בעיקר ע"י טיפול הור־מונלי או עיכוב רצוני של ביוץ. הורדת הגוף הצהוב כרוכה בסכנת שטפידם, ולא תמיד נוחה לביצוע בשל מיקומו וגודלו הבלתי מתאים של הגוף הצהוב. השפעות של חומרים הורמונליים נוסו בדרכים שונות: על ידי הזרקות, האכלת הפרה בחומר שאינו נהרס בהמסס שלה ורק נספג לאיטו, ועל ידי הכנסת ספוג מחומר פלסטי מיוחד, רווי הורמונים גונאדוטרופיים והלבשתו על צוואר הרחם.

אסטרוגן ואוקסיציתין לא נתנו תוצאות משביעות רצון. ביוזמת המכון הווטרינרי בבית־דגן נוסה חומר ששמו „פרולונגאל“ על 88 פרות. פרולונגאל + PMS על 63 פרות וקבוצת ביקורת ללא כל טיפול

של 63 פרות. במשך חודש התייחמו והתעברו ב־קבוצה הראשונה 70.4%, בקבוצה השנייה 62.5%־אילו בקבוצת הביקורת רק 54.5%. הניסויים בוצעו ב־4 עדרים וגם בניסוי שני השיג הטיפול בפרו־לונגאל תוצאות טובות הרבה יותר מאשר חומר אחר (MGE) הניתן באוכל ושוב עמדה קבוצת הביקורת (בלי טיפול) בתחתית הסולם. בבדיקות מעבדתיות גילו, כי בהשפעת ההורמונים משתנים גם התנאים בחוך רחם הנקבה. העבודות עודן בתחילתן ואם תוכתרנה בהצלחה, יהנו מהן לא רק עדרי־הבקר לבשר ובקר־חלב באיזורים החמים בארץ אלא גפתחים אופקים רחבים להכוונת המלטות לזמן הרצוי ביותר. ד"ר דודסון מסר על קצה המזלג רשמים מסוור ממושך בארצות־הברית ללימוד בעיות־הפוריות. אם כי המימדים שונים, הרי הגורמים המשפיעים שם זהים לאלה שלנו: פרה, פרה, מימשק, מזרע. כמו אצלנו יש גם שם תנועה גדולה בעקומת־הפוריות, תקופות של אביב וקיץ מוקדם הטובות מבחינת הת־עברות, וסתיו שהוא הגרוע. המרצה ספר על החזקת פרים במכוני־ההורעה על שטיחי־גומי, ריפוד בנסורת, הכנת מספר פרים בבת אחת להקפזה, שימוש בשולחן־טיפולים הידראולי, בדיקת־זירמה במיקרוסקופ המק־רין על מסך טלוויזיוני וכו'. לשם הפשרת הזירמה הקפואה מחפשים כעת חומר מתאים המכיל חלבון (חלב) וכו'. בהרבה עדרים נגוע הבקר בעוית־רגלים (Spastic Paresis) שיסודה תורשתית בחלקה, וב־הלקה נגרמת על ידי יחס בלתי נכון של זרחן־סידן. רמה גבוהה של סידן גורמת להפרשת־יתר של הורמון, שמגבירה משקע של סיד בתוך העצמות ולאורך חוט השדרה ואיבוד הגמישות בפרקים. הרצאתו של ד"ר שינדלר על השפעת האקלים על הפר וזירמתו מתפרסמת בדף 37.

שבתי רביב מסר על המזריע בארצות אירופה והקרין שקופיות מאלפות, פרי הסתכלותו בסיוור ל־מודי יסודי.

את החלק השני של הכנס הוותה האספה השנתית של עובדי־ההורעה בארץ. למזכיר של הוועד הארצי נבחר שבתאי רביב („און“).

מנחם צנטנר